

Kinszki Judit Iskolai Fényképe

1951-52-ben végzett gimnáziumi osztálynak a tablója. Előbb már beszéltem, hogy hatvanan indultunk és végül ennyien érettségiztünk Ez nagyon sötét év volt már. Túl voltunk a Rajk-peren... Félelem-léggör volt, Otta Istvánné volt az igazgató, a férje volt a Petőfi Politikai Tisztképzőnek a parancsnoka, olyan elképesztő fegyelmet tartott. Például ellenőrizte, hogy miben járunk. Megtiltotta, hogy lányok nadrágba jár hassanak - elég hideg volt az épület. Mondták a szülők, hogy megfáznak a lányaink - azt mondja, fölvehet nadrágot, de szoknyát vesz föléje. Na most tudod, hogy melyik lány hordott akkor olyasmit. Meg például elbujt a telefonfülke mögött és megnézte, hogy valamelyik lányt várja-e fiú. S amelyik lányt várta egy fiú, azt behívta magához, és azt mondta, fiam, dönts el, hogy nyilvánosházba jársz vagy gimnáziumba. Mert ha úgy gondolod, hogy nyilvánosházba, akkor holnap már ne gyere be.

Volt egy ilyen tanulmányi verseny, úgy hívták, hogy Oleg Kosevoj tanulmányi verseny és ennek volt egy vándorzászlója, amit csak egy osztály kaphatott meg. És az azt jelentette, hogy ebbe beleszámított a tanulmányi eredmény és a magatartás. És minden óra végén a tanárok pontozták, hogy milyen volt az osztály magatartása. Most ez olyan presszió volt, hogy senki meg nem mert moccanni, nem megszólalni, megmoccanni, egy hang, semmi, a légyzümmögést meg lehetett hallani, hogy mi kapjuk meg azt az ötöst a magatartásra, és hogy miénk legyen a vándorzászló. És hogy ha valaki véletlenül megreccsentette a padot vagy valami, akkor csitt, csitt, mindenki ellene fordult. Nem lehetett még a toll sem a kezünkben. Elképesztő. Mozdulatlanul, kellett lenni, csak ha ő mondott valamit, hogy ezt jegyezzétek, akkor jegyeztük.

Behívott egyszer magához az igazgató, hogy engem szeretne a Lenin Intézetbe küldeni, mert hogy én jó tanuló vagyok, és politikailag is abszolút megbízható. És mondtam, hogy én nem, én művészettörténész akarok lenni - azt nagyon helytelenítette, hogy ez egy ilyen burzsoá hülyeség. És akkor én makacsul ellenálltam neki, hogy nem. Na most a másik osztályfőnök, akit valamilyen Lázárnak hívtak, mellém állt, hogy hagyjanak engem békibe és hadd csináljam, azt amit akarok. És én nem tudom, hogy hogy került közöttük kenyértörésre a dolog, de az a lényeg, hogy félév után elment - elküldték, lehet, hogy miattam.

A 1949-es váltás nagyon nagy különbséget hozott. Mindannyian először nagyon lelkesek voltunk, mentünk ugye falut járni meg táncoltunk, meg néptáncoltunk, meg énekeltünk, lelkesen. Még a Petőfi laktanyába is mentünk műsort adni a katonáknak. Én már ott falun valamit megéreztem mindebből, egy szót nem szóltak hozzánk, ott ültünk az asztalnál és odarakták elénk az ételt, és én éreztem, itt valami furcsa dolog van, nagy taps, lelkesedés a mi részünkről és ott meg csak a nagy hallgatás, talán a félelem.

Nekem a Rajk László személy szerint, mint kisgyereknek nagyon szimpatikus volt, mert én a háború után Újpesten voltam, apám egy barátjánál, aki segített nekünk ételt szerezni, és egy gyári nagygyűlésre is elvitt, ahol Rajk beszélt. Ilyen kigombolt ingnyakkal, mint Petőfi, és vékony volt, és jóképű, és papír nélkül ilyen lelkesen beszélt, hú, de tetszett, tudod egy kislánynak, megérzi az ember azt. És aztán a per, nem hittem, hogy ő áruló, meg ezeket csinálta, amiket mondtak róla. Nem azt mondom, hogy átláttam vagy megértettem volna, csak éreztem, hogy valami nem stimmel, nekem ott, akkor valami megtört.

Én ezeket az éveket úgy gyűlöltem. Szóval mindenki mindenkire figyelt. Volt egy olyan érzésem, hogy a többiek nézik, ellenőrzik, mit csinálsz. Talán ezért is van, hogy nem is tudok szinte semmit az ittlevőkről. Senkiről nem tudok, hogy kivel mi lett. Fogalmam nincs.

Egyetlenegyszer se sem volt érettségi találkozonk. Akiket tényleg kedveltem azokat addigra [érettségi] régen kidobták. Csak utólag tudtam meg, hogy kitelepítették őket. S akkor eltűntek. De senki nem merte megkérdezni. Azt mondták: ezt már nem kell bediktálni hiányzónak, kész. Senki nem merte megkérdezni, hogy miért nem. Köniszter Zsuzsiék - hát a nevüket tudom - ugye azok szemben laktak az Andrássy úton. Hát kellett az AVH-nak a tömb. S akkor egyszerűen kitelepítették őket.

Egyébként elég sok zsidó volt az osztályban még 1949 előtt. Aztán csak én és a Békés Zsuzsi maradtunk Emlékszem még az Ivettre, ők nagyon gazdagok voltak, szójagyára volt apukájának, ilyen újjgazdagok, tudod. Olyan holmokban járt meg olyan zsúrokat adott - mesélték, akiket meghívtak ugye -, hogy ilyen ajándékokat kaptak a vendégek. Mutatták. Bőrretikülöket, képzeld, a vendégek kaptak. Ők is disszidáltak 1956-ban. Ő is jó tanuló volt. A Lányi, ővele sem tudom, hogy mi történt. Sok-sok zsidó volt. Szóval ezeknek úgy papájuk is volt ráadásul. De soha, de soha nem beszéltünk, arról, hogy kivel mi történt a háborúban. Ez az áldozatok büntudata, hogy én, hogy ha lehet, én görög-katolikusnak mondtam magamat. Én szégyelltem ezt az egészet, ami történt.